

Õiguskantsler

Priit Pikamäe
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 29.04.2014 nr 4-3-70-14

Meie 19.05.2014 nr 9-2/140651/1402230

**Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses
Riigilõivuseaduse § 57 lg 8 (riigilõivu suuruse sõltuvus kohtusse pöördumise viisist)**

Austatud Riigikohtu esimees

Pöördusite minu poole ja küsisite põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 3-4-1-14-14 (tsiviilasi nr 2-14-910) arvamust, kas Eesti Vabariigi põhiseadusega (Põhiseadus) on kooskõlas 08.01.2014 kehtinud riigilõivuseaduse (RLS) § 57 lg 8.

Tutvusin Harju Maakohtu 21.02.2014 määrustega tsiviilasjas nr 2-14-910 ning leian, et **Põhiseaduse § 15 lõikes 1 ettenähtud kohtusse pöördumise õiguse, § 12 lõikes 1 ettenähtud võrdse kohtlemise põhimõtte ning §-s 11 sisalduva proportsionaalsuse põhimõttega ei ole kooskõlas riigilõivuseaduse § 57 lg 8 osas¹, mis näeb ette erineva suurusega riigilõivu määrad avalduse esitamiseks võlgniku pankrotiavalduse esitamiseks sõltuvalt kohtusse pöördumise viisist (muul viisil või avaliku e-toimiku (www.e-toimik.ee) vahendusel – vastavalt 10 ja 5 eurot). Samuti leian, et asjassepuutuv säte ei ole põhiseadusvastane mitte üksnes võlgniku pankrotiavalduse esitamise kuupäevast (08.01.2014), vaid sätte jõustumise ajast (alates 01.07.2012) alates.**

Leian, et Harju Maakohtu 21.02.2014 määruse alusel algatatud põhiseaduslikkuse järelevalve on lubatav (08.01.2014 kohtule avalduse esitamine, 21.02.2014 taotluse menetlusse võtmine ning samas määruks RLS § 57 lg 8 põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamine ja kohtu poolt Põhiseadusega kooskõlas oleva riigilõivu suuruse (5 eurot) kindlaksmääramine).

Taotluse objektiks olevate riigilõivude erinevate summade osas jään praegusel ajahetkel oma 14.06.2013 arvamus [9-2/130725/1302712](#), 12.01.2014 arvamus [9-2/140185/1400688](#) ja [9-2/140177/1400686](#), 28.02.2014 arvamus nr [9-2/140281/1400973](#) ning 29.04.2014 arvamus nr [9-2/140555/1401877](#) esitatud seisukohtade ja põhjenduste juurde.

---

¹ [Riigilõivuseaduse](#) § 57 lg 8: „Võlgniku, tema surma korral pärandvara suhtes pärija või pärandi hooldaja pankrotiavalduse, füüsilise isiku võlgade ümberkujundamise avalduse või töötaja poolt tööandja vastu pankrotiavalduse esitamisel tööõigussuhtest tuleneva nõude alusel tasutakse riigilõivu 10 eurot. Kui nimetatud avaldus esitatakse elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee kaudu, tasutakse riigilõivu 5 eurot.“ Seis 19.05.2014.

Märgin konkreetse kohtuasja kontekstis siiski täiendavalt, et praegusel juhul ei ole riigilõivude soodus- ja täismäära erinevus märkimisväärne (5 eurot), mistõttu võib abstraktse analüüsi tulemusena või elektroonilise e-toimiku edasiarendamisel jõuda ka järelduseni, et selline seadusandja meede (läbi rahalise motivaatori soodustada isikuid otsustama kohtusse pöördumisel elektroonilise e-toimiku kasuks) on põhiseaduspärane. Riigikohtu 10.12.2013 otsuse [3-4-1-20-13](#) punktides 62 – 73 esitatud kaalutlusi arvestades asun siiski seisukohale, et praegusel ajal riigilõivude erinev määr menetlusökonoomia saavutamist ei soodusta.

Harju Maakohus määras 21.02.2014 tasuda tulevaks riigilõivu suuruseks 5 eurot. Soovin tuua esile, et minu hinnangul ei ole ka riigilõivu täismäär 10 eurot eraldiseisvana ülemäära kõrge piirang (vahend menetlusökonoomia saavutamiseks) võlgniku pankrotiavalduse esitamiseks.

Ühtlasi teatan, et ei soovi asja arutamist suulises menetluses.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel